

Alexandru Macedonski - noapte de decembrie

Sub conducerea lui apare in 1880 revista "Literatorul". Are volume de poezii dintre care amintim Excelsior, Poeme, Flori sacre. Are opere scrise in limba franceza. El este cunoscut in literatura mai ales ca poet al noptilor si ca teoretician al simbolismului.

Poet al noptilor. Dupa modelul noptilor lui Alfred de Musset, Macedonski publica un ciclu de 11 nopti cu tema variata. Dintre acestea "Noaptea de Aprilie" si "Noaptea de Septembrie" au ca tema dragostea. "Noaptea de Iunie" urmareste pozitia jalnica a poetului in societate. in "Noaptea de Ianuarie" isi exprima solidaritatea cu cei ce sufera in chip demn "ridicand lupta vietii in frunti semete de eroism". in "Noaptea de Februarie" ia apararea femeii decazute. "Noaptea de Mai" este un imn dedicat naturii vindecatoare de nevroze" care comunica omului forta ei innoitoare "Noaptea de Decembrie".

Noaptea de decembrie

"Noaptea de decembrie" s-a dezvoltat dintr-o legenda in proza intitulata "Meka si Meka", publicata de Macedonski in "Romanul" lui C. A. Rosetti din 13 ianuarie 1890. Legenda vorbeste despre Mohamed - ben - Hassan, care il sfatuieste inainte de moarte pe fiul sau Ali sa mearga la cetatea sfanta Meka pentru a obtine iertarea pacatelor lui. Conditia pentru aceasta era sa nu se abata de la calea dreapta. Ali strabate cu caravana in linie dreapta pustiul si moare inainte de a pune piciorul in Cetatea Sfanta. in acelasi timp Pocitan - ben - Pehlivan, un zdrentaros pornit odata cu el la drum si urmand o cale ocolita ajunge la Meka. Sensul pe care l-a extras Macedonski din aceasta legenda este asemanator cu acela pe care Eminescu il scotea in Luceafarul din basmul "Fata in gradina de aur". Ca in orice poem romantic, planul real alterneaza in "Noaptea de decembrie" cu cel fantastic, al visului. La inceput, vedem pe poetul de geniu "trasnit de soarta" cuprins de un somn adanc in camera-i pustie cu focul stins, inconjurat de umbre, ca de nameti:

"Pustie si alba e camera moarta...
Si focul sub vatra se stinse scrumit...
Poetul, alaturi, trasnit sta de soarta,
Cu nici o schinteie in ochiu-adormit...
Iar geniu-i mare e-aproape un mit..."

Se aud geamatul viscolului si urletele sinistre de lupi, realitati externe, dar si simboluri ale zbuciumului interior ale fapturii "de huma". Deodata o flacara izbucnita sub forma unui arhanghel de aur, inspiratia, preface pe poet intr-un print arab tanar, emir al Bagdadului, bogat, posesor de gramezi de argint si de aur, jaruri cu pietre scumpe, arme de pret, cai repezi, palate si gradini parfumate de roze si crini:

"Si el e emirul, si are-n tezaur,
Motive inalte de-argint si aur,

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Si jaruri de pietre cu flacari de sori;
Hangiare-n tot locul, oteluri cumplite -
in grajduri, cai repezi cu foc in copite,
Si-ochi imprejuru-i - ori spuza cu flori".

Ca si poetul care a faptuit opere marete, bogatul emir nu este multumit de bogatia sa, el fiind chinuit de dorinta gloriei. Pentru el atingerea absolutului inseamna cetatea Meka:

"Spre Meka-l rapeste credinta-vointa,
Cetatea prea sfanta il cheama in ea,
ii cere simtirea, ii cere fiinta,
ii vrea frumusetea - tot sufletu-i vrea -
Din talpi pana-n crestet ii cere fiinta".

Constient ca idealul nu e usor de atins, ca cetatea sfanta Meka este despartita de Bagdad printr-un desert, metaforic numit "o mare aprinsa de soare", emirul se pregateste totusi sa-l strabata cu orice risc. in fruntea unei caravane de armasari si camile, emirul pleaca in zori salutat de aurora si condus de multime pana la portile orasului. La fantana umbrita de curmali unde se opreste sa bea apa, printul zareste un om pocit, in zdrente, dar cu o privire vicleana care ii marturiseste ca se indreapta spre acelasi loc. Emirul isi pune intrebarea, daca acest zdrentaros va ajunge la Meka.

El care a renuntat la bogatii pentru a merge la Meka este increzator in fortele sale, isi intelege aspiratiile ca pe o chestiune de onoare si nu concepe sa ocoleasca obstacolele la fel ca si Hyperion. Printul alege drumul drept, ia pustiul in piept, indura zile de-a randul sub flacari de soare setea pe care si-o potoleste la razele oaze, ce ii ies in cale. in vreme ce insotitorii mor cate 3-4 odata, caii si camilele cad, apa si hrana scade, pasarile de prada dau tarnale, cetatea riscata ramane departe de orizont. Emirul ramane in cele din urma singur pe camila ce sovaie, si are o clipa mirajul orasului sfant si posedat de fata morgana naluca inchipuirilor sale, se grabeste sa ajunga la Meka. Acesta are ziduri albe, poame de aur, porti de topaze si turnuri de argint, dar regina trufasa a magiei, frumoasa Meka este, ca orice ideal de desavarsire, ca perfectiunea pentru artist, de neatins. Marea arta cere efort sau sacrificiu si poetul ce viseaza, emirul in drum spre cetatea sfanta, moare intr-o incordare suprema, nu insa inainte de a-si vedea visul cu ochii, fie si numai sub forma de iluzii.

Poetul spune ca succesul inteles in chip vulgar este rezervat numai spiritelor inferioare, ca acel zdrentaros care urmand drumul ocolit ajunge la Meka. Ca si Luceafarul lui Eminescu, "Noaptea de decembrie" se termina cu izolarea poetului de lumea ostila, din jurul sau, incapabila de a intelege avantul creator, efortul artistului de a se desavarsi, de a atinge perfectiunea.

in cadrul poeziei Macedonski foloseste simbolul. Astfel arhanghelul de aur este simbolul inspiratiei, "elementul hotarator pentru opera unui artist. Framantarile creatorului in timpul elaborarii unei

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

opere de arta are ca simbol vantul, crivatul, urletul lupilor. Emirul reprezinta credinta nestramutata intr-un ideal, capacitatea omului de a ramane fidel drumului ales. Meka este simbolul idealului. Omul pocit este simbolul omului comun, capabil de compromisuri. Drumul ocolit strabatut de omul pocit este simbolul eticii inferioare a omului comun. Poetul foloseste epitete simple, duble si triple, asociatii noi pe baza principiului corespondentelor, a intrepatrunderii senzatiilor de vaz, auz si miros, vorbind, de exemplu de un viscol albastru. Alte elemente simboliste pe care le gasim in poezie sunt neologisme: tremol, monolit, solfi, blondete, nume de pietre scumpe, topaze, alabastru. in deosebi refrenul si repetitia dau poemului o cadenta melodioasa, un farmec muzical propriu. Poezia este scrisa in ritm amfibrahi si metru de 12 silabe. Poetul aduce inovatii de ordin tehnic, in primul rand in dispozitia rimelor. Strofele sunt senarii (6 versuri) cu o rima incrucisata si trei rime alaturate. Unele versuri au functie de refren, altele sunt repetate cu mici schimbari obsedant.

in ultimii ani ai vietii Macedonski a compus un numar apreciabil de poezii cu forma fixa, rondeluri. Acestea sunt grupate in 5 cicluri: Rondelurile pribege, Rondelurile celor patru vanturi, Rondelurile rozelor, Rondelurile senei si Rondelurile de portelan. Aceste cicluri au fost adunate si publicate postum in 1927 cu titlul "Poema rondelurilor". Dintre aceste rondeluri putem aminti "Rondelul rozei ce infloreste" in care poetul exprima emotia pe care i-o trezeste inflorirea trandafirului. Macedonski se insenineaza contempland frumosul, simtind ca natura ii ofera recompensa pentru suferintele vietii. El uita necazurile imobilizandu-si existenta prin arta:

"O roza-nfloreste, suava...
Ca nor risipit e necazul.
Puternic ma poarta extazul
Spre-o nalta si tainica slava."

O alta latura a activitatii lui Macedonski este aceea de teoretician al simbolismului. Pentru el ideea de poezie este egala cu spontaneitatea. in articolul "Poezia viitorul" sau "Despre logica poeziei" el considera poezia in primul rand forma si muzica. Originea poeziei se afla in misterul universal si se construiesc dupa o logica proprie. El afirma "arta versurilor este nici mai mult, nici mai putin decat arta muzicii". El pune in evidenta capacitatea de sugestie a poeziei, suveranitatea emotiei artistice. Macedonski este adept al instrumentalismului, la el aparand ideea de sinestezie. Macedonski a deschis orizontul liricii romanesti prin noi motive poetice, forme noi de poezie si specii noi.